

EURO FOIE GRAS

FÉDÉRATION EUROPÉENNE DU FOIE GRAS

A HÍZOTT VÍZISZÁRNYAS TERMELÉS EURÓPAI NYILATKOZATA*

2008. július 5-én 5 hizott májtermelő ország, nevezetesen Belgium, Bulgária, Spanyolország, Franciaország és Magyarország EURO FOIE GRAS néven létrehozták a hizott máj európai szövetségét, annak érdekében, hogy megismertessék szakágazatukat, bemutattva specifikuságukat, konkretizálva közös projektjeiket a termelési gyakorlatok javítására és összehangolva gyakorlati útmutatásaikat a szektor egészére vonatkozóan.

Az EURO FOIE GRAS törődve az állatok jólétével, kiadott egy közös nyilatkozatot a hizalók azon tapasztalati tényei alapján, amelyek meghatározzák ezt a specifikus hizalási tevékenységet az Állatjólét Minőség Projekt 12 alapelveinek szellemében.

Tekintettel arra, hogy:

★ **a. Az évek során elvégzett szelekciós munkát követően a vízi szárnyasok csupán néhány fajtája alkalmas a hizott máj termelésére.**

★ **b. A zsírok, lipidek vagy zsírsavak szintézisének legfontosabb helye a madaraknál, ugyanúgy ahogy a halaknál is, a máj, amely természetes raktározási szervként szolgál. Ez a folyamat azonban visszafordítható, mivel a sejtek lebomlását nem indítja be.**

★ **c. vízi szárnyasok mirigyek gyomorüreggel rendelkeznek, és a hűleadást a kutyához hasonlóan lihegéssel biztosítják.**

★ **d. A fiziológiai specifikusságok mellett a vízi szárnyasok az alábbi különleges anatómiai tulajdonságokat mutatják**

- A szájüreg különleges alakja, a csőr és a nyak egy vonalba esése a porcos hangképző szerv hiánya miatt.

- A légutak bemeneti nyílásának helyzete a nyelv szintjén és annak reflexszerű bezáródása, mely lehetővé teszi a víz alatti táplálkozást, anélkül, hogy a táplálék „rossz útra” menne, s anélkül, hogy az állat megfulladna.

- A nyelvcső falának rugalmassága és a nyelvcső végén raktározási célra kialakított üreg, az úgynevezett „ál-begy” (nyelvcső táglulat), mely lehetővé teszi nagyobb zsákmányok (halak és békák) vagy jelentős mennyiségű növényi takarmány lenyelését, majd ennek a tápláléknak a fokozatos bejuttatását a mirigyek gyomorüregbe, majd a zúzába.

- A nyelvcső falának természetes védekező képessége, mely sérülés nélkül lehetővé teszi kis kavicsok lenyelését, melyek részt vesznek a táplálék összeállításában a zúzógyomorban.

★ **e. A hizott máj eldállításának jelenleg létező egyetlen technikája a vízi szárnyasok felügyelt ütemezett etetése a nevelési periódus végén.**

★ **f. Az állatgondozók érdeke szorosan összekapcsolódik állataik egészségének megőrzésével és állataik jólétének fenntartásával.**

Az Európai Unió termelői egy különleges nevelési módszert alakítottak ki, mely megfelel az adott fajtáknak és genotípusoknak, s amely lehetővé teszi a hizott máj termelését. Ez a módszer két fázisból áll:

1) a nevelési fázisból, amely a kikeléstől a növekedési időszak végéig tart: ez teszi ki a nevelési ciklus döntő részét, ami fajtától függően 10 – 15 hétig tart. Ennek során az állatok számára folyamatosan biztosítva van egy szabad területre való kijutás; és

2) a hizalási fázisból, melyre a nevelési fázis végén kerül sor, amely fajtától függően 9-20 napig tart.

A transition stage links these two stages to prepare animals for fattening. This consists of getting the animal used to eating at mealtimes, thus enhancing its aptitude to be fattened (elasticity of the oesophagus, food storage and lipid synthesis).

★ **1. Az állatok ne szenvedjenek hosszabb ideig tartó éhség miatt, az állatoknak kellő mennyiségű és megfelelő minőségű takarmányt kell biztosítani.**

A nevelési fázis során az állatok számára igényük szerint folyamatosan kiegyensúlyozott, a tapasztalatoknak megfelelő, korlátlan mennyiségű takarmányt kell biztosítani. A takarmány gabonafélésekből és fehérjéből áll, melyet a telephelyen állítanak össze. Amennyiben a takarmány beszerzése külső beszállítótól történik, úgy az állatgondozóknak ismernie kell a beszállított takarmány összetételét.

A nevelési időszak utolsó hetében az állatokat eldésztik a hizalási fázisra, napi rendszeres időközönként adagolt etetéssel és a vízi szárnyasokra jellemző bulémiái ösztön erősítésével.

A növekedési szakasz végén csak a kifejlett és egészséges állatok állíthatók be hizalásra. A hizalási időszak alatt az állatokat rendszeres időközönként etetik, leggyakoribb az állatok fajtától függő napi kétszeri-négyszeri etetése. Ez a progresszív takarmányozás minden egyes állat egyéni kapacitásához van igazítva, és reprodukálja a költözésre való felkészülés természetes folyamatát. A hizalás gyakorlata úgy történik, hogy a takarmány a nyelvcsőbe, majd a nyak végén elhelyezkedő rugalmas tárolóterbe kerül. Ennek elvégzéséhez az állatgondozó egy adagoló tölcéért használ, amely megfelel az adott állatfaj anatómiai jellemzőinek, annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a sérülés rizikója, s amelyet rendszeresen ellenőriznek.

★ **2. Az állatok ne szenvedjenek hosszabb ideig tartó szomjúság miatt, az állatoknak kellő mennyiségű és könnyen hozzáférhető ivóvizet kell biztosítani.** Biztosítani kell a friss ivóvízhez való állandó hozzáférést.

★ **3. Az állatoknak megfelelő fekvőhelyet kell biztosítani a pihenésre.** Az állatokat fiatal koruktól kezdődően világos, fűtött, megfelelően szellőztetett istállóban kell elhelyezni, ahol számukra megfelelően gondozott fekvőhelyet kell biztosítani. Amint az idjárás lehetővé teszi, az állatok számára biztosítani kell a megfelelő talajjal rendelkező kifutóterületre való szabad kijutást. A hizalási időszak alatt az állatok számára olyan elhelyezést kell biztosítani, melynek padozata megfelel az állatok higiéniai és komfort követelményeinek.

★ **4. Az állatoknak megfelelő környezeti hőmérsékletet kell biztosítani, azaz nem szenvedhetnek sem a rendkívüli hidegtől, sem a rendkívüli hőtől.** A fiatal állatok nevelésére szolgáló épületeket megfelelően fűteni és szellőztetni kell annak érdekében, hogy biztosítható legyen az életkoruknak megfelelő környezeti hőmérséklet.

A hizalási fázisban annak érdekében, hogy a madarak testhőmérséklet-szabályozása könnyebb legyen, az épületeket szellőztetni és igény szerint a hőmérsékletet is szabályozni kell. A levegő minőségét és mozgását

(hőmérsékletét, páratartalmát, mennyiségét), folyamatosan biztosítani kell, az állatok természetes igényeinek figyelembe vételével.

★ **5. Az állatoknak kellő nagyságú férőhelyet kell biztosítani, mely lehetővé teszi az állatok szabad mozgását.**

Minden állat számára olyan méretű férőhelyet kell biztosítani, amely megfelelő növekedése mindenkor fázisának. Amint a külső feltételek lehetővé teszik, a vízi szárnyasok számára biztosítani kell a kifutó területre való szabad kijutást. Ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra, hogy a vízi szárnyasok csoportosítottan a csapatban történő mozgásra és csoportban maradásra ösztönzi az állatokat. A hizalási fázisban az állatok számára biztosítani kell a megfelelő nagyságú férőhelyet a szükségleteiknek megfelelő természetes mozgások elvégzésére. Ennek érdekében az európai hizott máj ágazat fokozatosan bevezeti a kollektív elhel

★ **6. Az állatoknak nem szabad fizikai sérülést okozni.**

A megfelelően képzett és a vízi szárnyasok specifikusságára betanított állatgondozó személyzet az állatok mozgását teljes biztonsággal végzi. Így valamennyi nevelési fázisban, ezen belül különösképpen a szállítás, a megeldző intézkedések és a felügyelt ütemezett etetés során, az állatgondozó személyzet ügyel a jó minőségre és azoknak az anyagoknak a karbantartására, melyekkel az állatok kapcsolatba kerülnek.

A nevelést speciálisan képzett állatgondozók végzik. Az állatorvosok ellenőrzéseket hajtanak végre, s így vigyáznak az állatok jó egészségére.

★ **7. Az állatokat magas szintű higiéniai normák fenntartásával és szakszerű állatgondozással védeni kell a betegségek ellen.**

Tudva, hogy a törvényi szabályozás betartása az állatok jó egészségének és a fogyasztók elé kerülő termékek jó minőségének a záloga, valamennyi vízi szárnyas termelő különös mértékben ügyel állatai egészségére. A nevelés felügyeletével megbízott telepi állatorvos és/vagy technikus ellenőrzéseket hajt végre.

★ **8. Az állatoknak nem szabad fájdalmat okozni az állatmozgás, a vágás vagy az állatorvosi kezelés nem megfelelő (nem szakszerű) végrehajtása miatt.**

A felügyelt ütemezett etetést csak olyan illetékes állatgondozó végezheti, aki ismeri a vízi szárnyasok fiziológiáját, a megfelelő berendezéssel elvégzett hizalás technikáját. Az állatgondozó olyan adagoló tölcéért alkalmaz, amely megfelel az adott állatfaj anatómiai jellemzőinek, s amelyet rendszeresen ellenőriznek. A csőrkürtítés és a karomlevágás az Európa Tanács Állandó Bizottsága Ajánlásának figyelembe vételével kerülhet elvégzésre. Az állatok vágás előtti kábítását megfelelően beállított és rendszeresen ellenőrzött készsülékkel kell elvégezni.

★ **9. Az állatoknak olyan férőhelyet kell biztosítani, ahol normális közösségi, más állatokra nem veszélyes viselkedési szokásaikat kifejthetik.** A vízi szárnyasok természetük szerint csoportban élő állatok. A csoport mérete és sűrűsége rugalmasan legyen kialakítva oly módon, hogy folyamatos emberi felügyelet mellett az állatjóléti feltételek biztosítva legyenek. Ennek érdekében az európai hizott máj ágazat a hizalási fázisban fokozatosan bevezeti a kollektív elhelyezést, felváltva az egyedi elhelyezést.

★ **10. Az állatok számára kellő helyet kell biztosítani, ahol fajukra jellemző normál viselkedésüknek megfelelő egyéb mozgást végre tudják hajtani.**

A nevelési fázis során a kifutó területre való szabad kijutás lehetővé teszi az állatoknak arra, hogy felfedezzék természetes környezetüket. Az itató berendezéseket szükség szerint át kell helyezni annak érdekében, hogy a víztorcsák, mint fertőzésforrások, kialakulását el lehessen kerülni. Lehetővé kell biztosítani az állatoknak, hogy a fajtájukra jellemző viselkedési szokásoknak megfelelő mozgásokat elvégezhessek.

A hizalási fázis során a kollektív elhelyezésre való áttérés lehetővé teszi a vízi szárnyasok számára a felállást, a megfordulást, a szárnycsapkodást és a tollazat ápolását, az Európa Tanács Állandó Bizottsága Ajánlásában részletezetteknek megfelelően.

★ **11. Az állatokat minden helyzetben kellő gondossággal kell ellátni, az állatgondozással kapcsolatos műveleteket úgy kell elvégezni, hogy biztosítható legyen a jó ember-állat viszony.**

A nevelési időszak során a vízi szárnyasok mozgását a legszükségesebb minimumra kell csökkenteni. Az állatok megfogását csak illetékes, szakképzett, az állatjóléti igényekről informált személyzet végezheti az állatgondozó felelőssége mellett.

Az állatszállításal kapcsolatos műveleteknél az állatgondozóknak biztosítani kell minden szükséges eszközt ahhoz, hogy elkerüljék a vízi szárnyasok traumáját. Ennek érdekében megfelelő, csökkentett fényerejű megvilágítás alkalmazható.

★ **12. Az állatokat meg kell védeni a negatív érzelmi hatásoktól, így a félelemtől, a szorongástól, a frusztrációtól és a letargiától, s erősíteni kell a pozitív emóciókat, pl. biztonságérzetüket.**

Az állatgondozó az állatokat fiatal koruktól kezdődően napi rendszerességgel gondozza. Az állatok nyugalmának záloga az állatgondozó rendszeres fizikai jelenléte a rábizott állatok mellett. Ezen túlmenően a külső kifutót védeni kell, vagy kerítéssel kell körbevenni, annak érdekében, hogy megakadályozható legyen a ragadozók behatolása.

ON BEHALF OF THE NATIONAL
GOOSE AND DUCK FEDERATION

Andras CSILLAGHI

ON BEHALF OF ASHEGRA

Jordi TEROL

ON BEHALF OF APPAG

Michel PETIT

ON BEHALF OF THE BULGARIAN
POULTRY UNION

Herman VERSTAPPEN

ON BEHALF OF CIFOG

Jean SCHWEBEL

